

IVLOS
Praktijkgericht onderzoek
Universiteit Utrecht

Inzicht van docenten in het klimaat in een klas en factoren die een rol spelen bij het inschatten ervan

Geschreven door:

Remco de Heus

Bianca van der Heijden

Harmen Lafeber

Erik Laureijs

Abstract

Het klimaat is belangrijk in een klas. Het speelt een belangrijke rol voor de motivatie van de leerlingen. Motivatie heeft ook weer invloed op de prestatie. Het inschatten van het klimaat door de docent kan een belangrijke bijdragen zijn voor leerlingen en docenten voor een plezierige samenwerking. Voor de docent is het belangrijk dat deze een juist beeld heeft van hoe de leerlingen het klimaat ervaren.

Nu waren wij benieuwd of het inschatten van het klimaat in een klas verschilt tussen een beginnend docent en een ervaren docent, en tussen de inschatting van docenten en de beoordeling van leerlingen van het klimaat. Ook waren we nieuwsgierig naar verschillende factoren waarop deze inschatting van het klimaat mee tot stand is gekomen.

In ons onderzoek hebben we ons voornamelijk toegespitst op deze factoren en hoe deze voor ons een rol kunnen spelen, en doen we geen generieke uitspraken over docenten en klassen.

Uit het onderzoek is gebleken dat ervaring niet per definitie een betere inschatting van het klimaat in de klas oplevert. Over de oorzaak worden veronderstellingen gedaan.

Inhoudsopgave

<u>Abstract</u>	3
<u>Inhoudsopgave</u>	4
<u>Introductie</u>	3
Onderzoeksvraag.....	4
<u>Methode</u>	5
Begrippen.....	7
<u>Resultaten</u>	9
<u>Conclusie</u>	11
<u>Discussie</u>	12
<u>Toekomstig onderzoek</u>	14
<u>Literatuur</u>	15
<u>APPENDIX A: DOCENTENENQUÊTE</u>	16
<u>APPENDIX C: SCHALEN IN DE BEOORDELINGSLIJST KLIMAAT IN DE KLAS</u>	21
<u>APPENDIX D: ARGUMENTEN PER ITEM MET DE GROOTSTE VERSCHILLEN</u>	22
<u>APPENDIX E: BEOORDELINGSLIJST KLIMAAT IN DE KLAS</u>	24

Introductie

De eerstegraadslerarenopleiding aan het IVLOS maakt gebruik van een wervende advertentietekst (IVLOS, 2007) waarin de competenties van een goede docent omschreven worden. Deze worden beschreven in de vorm van zes verschillende rollen die de docent gedurende het lesgeven voortdurend moet beheersen:

- Vakdidactisch deskundige
- Vormgever en begeleider van leerprocessen
- Opvoeder
- Manager van de werksfeer
- Docent in brede context
- Eindverantwoordelijke voor eigen groei.

Er wordt dan ook van de docent in opleiding verwacht dat deze aan het einde van de opleiding voldoet aan de beschreven competenties. Naar onze mening mist er echter een belangrijke competentie die weliswaar een onderdeel is van de zes genoemde rollen maar zo belangrijk is dat hij een eigen rol verdient:

- Motivator

Hoewel algemeen wordt aangenomen dat motivatie de leerlingen aanzet om iets te beheersen of iets te bereiken, is de onderwijsgemeenschap er niet in geslaagd te benadrukken dat motivatie een noodzakelijke voorwaarde is om te kunnen leren. (Bartholomew, 2007) Het is van belang de noodzaak tot motivatie te onderkennen en daarin te sturen. Vandaar dat we vinden dat de motivator een essentiële aanvulling is op de 6 eerder genoemde competenties en misschien wel de belangrijkste.

Na literatuur onderzoek bleek dit onderwerp veelomvattend te zijn maar ook te veel tijd te vergen om binnen het raamwerk van een PGO afgerond te krijgen. We hebben toen besloten om ons onderzoek tot één van de factoren van motivatie te beperken: het klimaat in de klas.

Klimaat in de klas

We weten uit de literatuur dat het klassenklimaat een belangrijke factor in de motivatie van de leerling is: *“wanneer een leeromgeving door leerlingen wordt gezien als open en stimulerend en wanneer zij het gevoel hebben altijd op steun te kunnen rekenen, is dat de basis voor een warme en begrijpende relatie. Ze voelen zich dan thuis in de klas”* (Boekaerts, Simons, Simons, 1995, p. 160) en *“De cultuur in de klas en op school en de ervaringen die leerlingen daarmee tot dusverre hebben opgedaan zijn in hoge mate bepalend voor het zelfvertrouwen van leerlingen.”* (Wald, 2000, p. 109). (Zelf)vertrouwen van leerlingen en het ‘zich thuis voelen’ zijn termen die bij een positief klassenklimaat horen. *“De ideale gemotiveerde leerling heeft aandacht voor de leertaak, vindt deze relevant, vertrouwt erop dat hij deze tot een goed einde kan brengen en is tevreden met de bereikte eindresultaten”* (Simons, 1988). Vertouwen is één van de voorwaarden voor een gemotiveerde leerling, uit de citaten van Boekaerts (1995) en Wald (2000) blijkt dat het klimaat bepalend is voor het zelfvertrouwen van leerlingen.

Veel docenten en schoolleidingen verwarren motivatie echter vaak met klassenmanagement: verondersteld wordt dat een strakke regie over de leeromgeving en het curriculum uiteindelijk gemotiveerde leerlingen en een positief leerklimaat oplevert. Het is echter niet zo dat succesvol gedragsmanagement in de klas automatisch leidt tot motivatie om te willen leren. Streng klassenmanagement levert geen motivatie om te leren op, sterker nog: de motivatie houdt op wanneer het werk af is. (Bartholomew, 2007), Ryan & Grolnick (1986)

Klassenmanagement moet worden ingezet om de ruimte te creëren die leerlingen motiveert omdat ze het gevoel van zelfbeschikking over hun eigen leerproces hebben. Dit houdt in dat leerlingen actief bezig zijn, in groepen werken en verschillende manieren uitproberen om een doel te bereiken. Onderzoek wijst echter uit dat frontaal lesgeven waarbij de docent instrueert en de leerlingen luisteren positiever door de observanten werd beoordeeld. Ironisch is dan dat conceptueel denken in deze setting echter minder effectief gestimuleerd wordt. (Deci & Ryan, 2002) Dit geeft al aan hoe moeilijk het is om het klimaat in de klas juist te interpreteren.

Het belang van een goed klimaat in de klas is duidelijk: een goed klimaat stelt leerlingen in staat zich eigenaar te maken van de lesstof en verantwoordelijkheid te nemen over zijn leerproces. Maar een stille klas hoeft niet noodzakelijkerwijs een goed leerklimaat te hebben en een wat drukker klas niet noodzakelijkerwijs een slechtere.

Nu rijst echter de vraag hoe het klimaat in de klas beoordeeld moet worden en of wij als beginnende docenten wel in staat zijn het klimaat in de klas goed in te schatten. Dat wil zeggen, hoe percipiëren docenten hoe de leerlingen het klimaat in de klas percipiëren? En hoe doen beginnende docenten het ten opzichte van ervaren docenten, kunnen ze wat van hen leren of is hun inschatting goed? We verwachten dat ervaren docenten veel beter zijn in het inschatten van het klimaat in de klas. Daarbij nemen we aan dat ze door ervaring strategieën hebben ontwikkeld waardoor ze beter in staat zijn het klimaat juist in te schatten.

Onderzoeksvraag

Welke factoren gebruiken docenten bij de inschatting van het klimaat in de klas en speelt lesgeefervaring hierbij een rol?

Deelvragen:

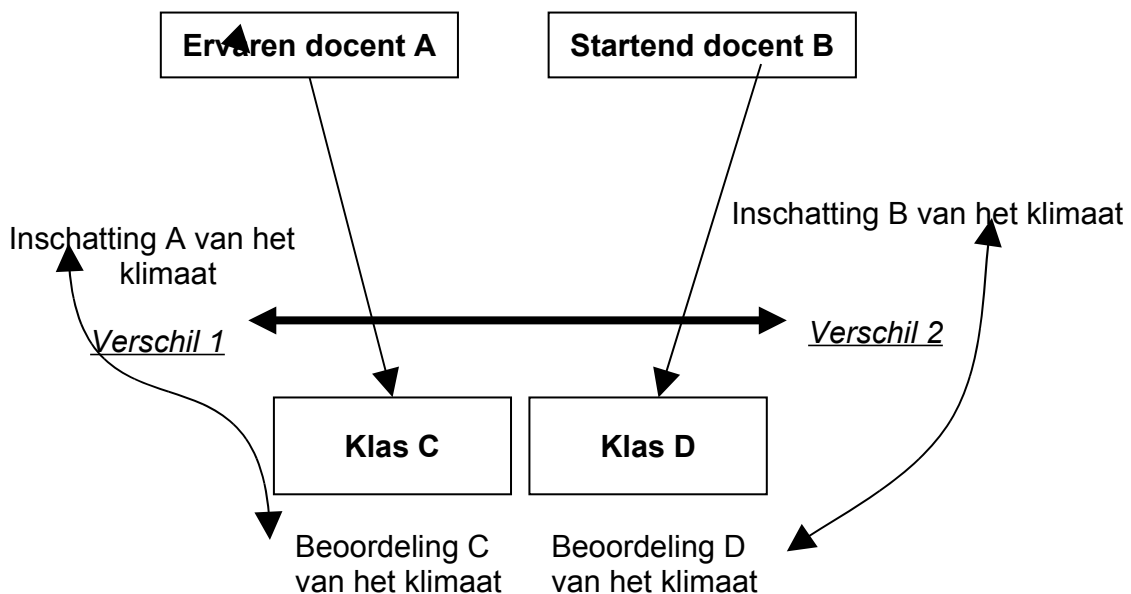
1. Zijn de onderzochte ervaren docenten beter in het inschatten van het klimaat in de klas dan de onderzochte beginnende docenten?
2. Welke factoren spelen een rol bij de inschatting van het klimaat in de klas?
3. Verschillen deze factoren tussen startende- en ervaren docenten?
4. Kan aan de hand van de aangedragen factoren van de (goedscorende) docenten de inschatting van het klimaat verbeterd worden?

Methode

Onderzoeksmethode

Om de onderzoeksvraag te beantwoorden lieten we vier startende docenten de docentenenquête (appendix A) invullen met betrekking tot een bepaalde klas. Vier ervaren docenten deden datzelfde en vulden ook de docentenenquête in maar dan met betrekking tot een andere klas. Op deze manier hebben ervaren en startende docenten het klimaat van een klas ingeschat.

Om te kunnen bepalen hoe goed de inschatting van het klimaat van de docenten is lieten we de leerlingen uit de betreffende klassen van de docenten ook een enquête invullen over het klimaat (appendix B). Hieruit kwamen de beoordelingen van het klimaat van de leerlingen evenals de beoordelingen van docenten van het klimaat. Met deze gegevens zijn de verschillen tussen deze groepen bepaald (verschil 1 en verschil 2 in afbeelding 1). Uiteindelijk ging het om, het verschil tussen de inschatting van het klimaat door de ervaren docent A en de leerlingen in klas C, te vergelijken met, het verschil tussen de inschatting van het klimaat door de startende docent B en de leerlingen in klas D (aangegeven met de dikke pijl in afbeelding 1). De verschillen die gevonden zijn bij startende docenten zijn vergeleken met de verschillen gevonden bij ervaren docenten. Met deze resultaten is deelvraag 1 beantwoordt.

Afbeelding 1: Schematische representatie van het onderzoek

Naast het invullen van de enquête, vroegen we aan de docenten om per item factoren aan te duiden waar zij hun inschatting op hadden gebaseerd, zodat we deelvraag 2 konden beantwoorden.

Deelvraag 3 is beantwoord aan de hand van een analyse van de verschillen per item die vergeleken zijn met de aangedragen factoren bij dezelfde items. Hierbij zijn de factoren van ervaren docenten op één hoop gegooid, evenals de factoren van beginnende docenten. Op deze manier werd duidelijk naar welke factoren ervaren- en beginnende docenten kijken om het klimaat in te schatten.

Om deelvraag 4 te beantwoorden zijn de factoren van de goed-scorende docenten op één hoop gegooid en vergeleken met slecht-scorende docenten. Op deze manier hoopte we duidelijk te krijgen naar welke factoren een docent kan kijken om een juiste inschatting te maken van het klimaat in de klas.

Onderzoeksgroepen

In het onderzoek zijn drie groepen betrokken, te weten startende docenten (vier), ervaren docenten (vier) en leerlingen uit de klassen waar het onderzoek betrekking op heeft (acht klassen). In het laatste kopje bij dit hoofdstuk (begrippen) staat vermeld wat met een startende- en ervaren docent bedoeld wordt.

Het verschil tussen de docenten is lesgeefervaring, omdat we verwachtten dat ervaring van belang kan zijn bij het inschatten van het klimaat in de klas. Om een hogere betrouwbaarheid van het onderzoek te halen moesten de docenten de betreffende klassen echter even lang les geven. Zo werd voorkomen dat de inschatting van een docent die een klas langer kent meer overeenkomt met de beoordeling van de leerlingen.

Voor het onderzoek maakte het niet uit van welke klas (niveau, leeftijd) de docenten een inschatting maakten over het klimaat of in welk vak de docenten les gaven. Zolang de leerlingen uit de klas waarover de docenten de docentenenquête invulden, ook de leerlingenenquête invulden. Hierdoor konden de verschillen gemeten worden tussen de beoordeling van leerlingen en inschatting van de docenten. De betrouwbaarheid van het onderzoek gaat omhoog naarmate er meer respondenten aan het onderzoek meedoen. Waardoor resultaten significant gemaakt kunnen worden en wellicht de cronbachs α hoger worden (zie kopje betrouwbaarheid voor verdere uitleg). Hierbij moet wel de lesgeefervaring van de docent ingedeeld kunnen worden bij startend of ervaren.

De scholen waar het onderzoek heeft plaatsgevonden bevinden zich in Amersfoort, Weesp, Arnhem en Bussum. De onderzochte groepen zijn weergegeven in tabel 1.

Onderzoeksgroep	Klas	Geslacht docent	Vak	Ervaring
E1	Havo 3	Man	Biologie	33
E2	Vwo 4	Man	Informatica	22
E3	Havo 2	Man	Biologie	35
E4	Havo 4	Man	Scheikunde	15
B1	Vwo 2	Vrouw	Biologie	1
B2	Havo 4	Man	Informatica	1
B3	Havo 2	Man	Biologie	1
B4	Vwo 4	Man	Scheikunde	1

Tabel 1: Onderzoeksgroepen: E1-E4: Ervaren docenten, B1-B4: Beginnende docenten

Enquêtes (zie appendix A en B)

De enquêtes zijn opgesteld met behulp van de items uit beoordelingslijst over het klimaat van Blom (2009) Deze beoordelingslijst bevat 34 items waarbij bepaalde items worden samengenomen en deze vormen dan een schaal. (zie appendix C) In totaal bevat de beoordelingslijst 12 schalen. De items die de schalen vormen zijn in onze enquête hetzelfde. In de originele beoordelingslijst wordt bij enkele items gekeken naar de leraren op de hele school. In de enquêtes die gebruikt zijn voor dit onderzoek wordt naar één docent verwezen. Op dit punt zijn de enquêtes anders dan de beoordelingslijst.

De afzonderlijke items in de enquêtes worden beoordeeld op basis van een vijfpuntslikert schaal. Er is gekozen voor een vijfpunts- in plaats van een zevenpuntslikertschaal, met de reden dat de mening van leerlingen in het voortgezet onderwijs over de onderwerpen nog niet specialistisch genoeg is voor een zevenpuntsschaal.

Van docenten wordt verwacht dat zij wel het vermogen hebben om te gaan met een negenpuntslikert schaal. Daarom hebben zij de mogelijkheid om ook halve punten toe te kennen. Dit bevordert ook de nauwkeurigheid in de resultaten.

Betrouwbaarheid

Voordat echter uitspraken gedaan worden over de items en de verschillen tussen de docenten, doen we eerst een uitspraak over de interne betrouwbaarheid van de vragenlijsten.

Cronbachs α (alpha) is een maat voor de interne consistentie van items in psychometrische tests van vragenlijsten die in onderzoek worden toegepast. De waarde van α is een indicatie van de mate waarin een aantal items in een test hetzelfde concept meten. Een psychometrische test zal één bepaald concept door middel van verschillende items meten. In dit onderzoek betreft dit concept "het klimaat in de klas" (en de schalen als subconcepten), en dit wordt gemeten aan de hand van de verschillende items in de vragenlijst (zie appendix C).

Cronbachs α geeft aan in hoeverre die items inderdaad hetzelfde concept meten, door te berekenen of de antwoorden van een groep respondenten op deze items consistent zijn. Een hogere correlatie impliceert over het algemeen een hogere alpha. De cronbachs alpha is berekend voor zowel items binnen de individuele schalen als de schalen binnen het geheel van het klimaat. Hiervoor is SPSS 14.0 gebruikt.

In dit onderzoek wordt een minimum alpha van .60 per schaal gehanteerd, anders zijn de items in die schaal niet betrouwbaar genoeg om uitspraken te kunnen doen over het klimaat in de klas. (Cronbach, 1951)

De beoordelingslijst over het klimaat van Blom (2009) bevat twaalf schalen, waarvan zes met een Cronbachs α boven de 0.60.

Begrippen

Voor de goede orde staan hieronder belangrijke begrippen beschreven die wij gebruiken in ons onderzoek.

Ervaren docent: Een docent die minstens 10 jaar werkzaam is in de onderwijspraktijk.

Startend/beginnend docent: Een docent in opleiding of maximaal 3 jaar werkend in de onderwijspraktijk.

Enquêtes: Deze zijn opgesteld met behulp van de beoordelingslijst van het klimaat. (reeds ontwikkeld, vertaald in het Nederlands en gevalideerd door Blom (2009) Zie appendix A en B.

Items: Dit zijn de afzonderlijke onderdelen waaraan de docenten en leerlingen hun subjectieve beoordeling geven.

Schalen. Dit zijn de verschillende onderwerpen met betrekking tot klimaat waarin de items zijn gegroepeerd.

Factoren: Er zijn een aantal argumenten per item in de vragenlijst die de docenten aandragen waarvan zij denken dat het belangrijke criteria zijn

waarmee hun oordeel tot stand is gekomen. Dit noemen wij factoren.

Resultaten

Betrouwbaarheid

Voordat uitspraken gedaan worden over de items en de verschillen tussen de docenten, doen we eerst een uitspraak over de interne betrouwbaarheid van de vragenlijsten.

“Cronbachs α (alpha) is een maat voor de interne consistentie van items in psychometrische tests of van vragenlijsten die in onderzoek worden toegepast. De waarde van α is een indicatie van de mate waarin een aantal items in een test hetzelfde concept meten. Een psychometrische test zal één bepaald concept door middel van verschillende items meten” Wikipedia (2009). In dit onderzoek betreft dit concept “het klimaat in de klas” (en de schalen als subconcepten), en dit wordt gemeten aan de hand van de verschillende items in de vragenlijst (zie appendix C). In Tabel 2 staat de cronbach's α van de hele vragenlijst, welke 0.612 was. Dit betekent dat de vragenlijst betrouwbaar is en dat de items iets zeggen over het klimaat.

Reliability Statistics

Cronbach's Alpha	N of Items
,612	34

Tabel 2: Cronbach's Alpha hele enquête.

De Cronbachs alpha per schaal (zie appendix C).

Schaal	Cronbachs alpha
Leerlingen: Affectie	-0,161
Leerlingen: Gedragsbevestiging	0,316
Leerlingen: Status	0,665
Docenten: Affectie	-0.697
Docenten: Gedragsbevestiging	-0.613
Docenten:Status	0.286
Simulatie	0.175
Fysiek welzijn: comfort	-0.080
Belang van school	0.216
Leerklimaat	0.484
Prestatieklimaat	0.214

Tabel 3: Cronbach's alpha per schaal

In Tabel 3 is af te lezen dat de cronbach's alpha van één schaal boven de 0,6 uitkomt (te weten “Leerlingen: status”). Dit betekent dat de interne consistentie van de items per schaal niet betrouwbaar zijn, waardoor in dit onderzoek geen uitspraken gedaan kunnen worden over de schalen.

Verschil docenteninschatting en leerlingbeoordeling

De resultaten uit de leerlingenenquêtes zijn verzameld en daarvan is per item de mediaan berekend. Per item is het absolute verschil berekend tussen de mediaan van de klas en de inschatting van de docent. Deze absolute verschillen per item zijn bij elkaar opgeteld. (zie

afbeelding 1 verschil 1 en verschil 2). In Tabel 2 staan deze totale absolute verschillen per docent weergegeven. Het getal achter een docent kan geïnterpreteerd worden als de mate waarin de docent een inschatting kan maken van het klimaat in zijn/haar klas. Hoe hoger het getal is hoe meer de inschatting van de docent afweek van de beoordeling van de klas.

Ervaren docent 1	14,0	Beginnend docent 1	13,0
Ervaren docent 2	30,0	Beginnend docent 2	19,5
Ervaren docent 3	22,0	Beginnend docent 3	17,5
Ervaren docent 4	27,0	Beginnend docent 4	10,0
Totaal	93,0	Totaal	60,0

Tabel 4: De som van de absolute verschillen met de klas per docent.

Voor onderstaande tabel hebben we vergeleken hoeveel verschil er zit tussen de afwijking van de inschattingen van ervaren- en beginnend docenten ten opzichte van de beoordeling van de klas. In Tabel 5 staan de items waarvoor die verschillen het grootste zijn.

Item-nummer	Verskil B-E (beste)	Item
3	3,5 (B)	De meeste klasgenoten bewonderen mij een beetje.
6	4,0 (B)	Bij mijn klasgenoten verveel ik me.
11	3,0 (B)	De meeste klasgenoten doen onvriendelijk tegen mij.
14	6,0 (E)	Op deze school geven docenten je het gevoel dat je pas meetelt als je goede cijfers haalt.
21	3,0 (B)	In de klas voel ik mij vaak eenzaam.
27	3,5 (B)	Deze docent waardeert mijn schoolwerk als goed.
30	4,5 (B)	In vind dat er in de klas veel te beleven valt.

Tabel 5: De items met de grootste verschillen tussen het inschattingvermogen van beginnend- en ervaren docenten.

In Tabel 6 staan de itemnummers uit Tabel 5 met de trend in de door de docenten aangedragen argumenten voor dat item. Dit zegt iets over de factoren waarnaar docenten kijken bij het inschatten van het klimaat. In appendix D staat een totaal overzicht van de argumenten van de docenten van de items in Tabel 6.

Item	Trend
3	Zelfbeeld van leerlingen
6	Verbale communicatie
11	Geen trend
14	Aandacht van docent voor leerlingen
21	Groepsdynamica
27	Cijfers en huiswerk
30	Perspectief? (lesstof of leerling interactie)

Tabel 6: Trends in de aangedragen argumenten

Conclusie

In dit onderzoek is ervoor gekozen om ervaren docenten te vergelijken met startende docenten, omdat wij hadden verwacht dat ervaren docenten het klimaat in een klas beter zouden kunnen inschatten. De factor ervaring leek ons heel belangrijk om het klimaat van een klas juist in te kunnen schatten.

Uit de resultaten is gebleken dat onderzochte startende docenten het in ons onderzoek juist beter doen dan de onderzochte ervaren docenten. Een reden daarvoor zou kunnen zijn dat startende docenten vaak jonger zijn en daarom dichterbij de leefwereld van de leerlingen staan. Dit zou kunnen betekenen dat meer ervaring niet de belangrijkste factor is om het klimaat in een klas in goed te kunnen schatten.

Het zou er ook mee te maken kunnen hebben dat veel docenten motivatie/klassenklimaat vaak verwarren met klassen-management (Bartholomew, 2007). Orde in de klas is voor veel beginnende docenten geen vanzelfsprekendheid, waarbij orde houden niet alleen te maken heeft met persoonlijkheid maar ook met het klassenmanagement (Derriks, & Kat 2007). Dit zou ervoor kunnen zorgen dat beginnende docenten noodgedwongen naar andere factoren in de klas kijken dan rust/stilte om het klimaat in de klas in te schatten. Waarbij aangenomen wordt dat ervaren docenten zich voornamelijk concentreren op de kwaliteit van het klassenmanagement.

De factoren waarnaar gekeken moet worden komen in ons onderzoek niet duidelijk naar voren. Docenten die dezelfde argumenten aanvoeren voor hun inschatting, zitten met hun inschatting niet even ver van de beoordeling van het klimaat door de klas. Dus de argumenten van de goedscorende docenten verschillen soms niet van de argumenten van niet goedscorende docenten per item.

Uit hun argumenten kunnen we dus bij sommige items alleen een trend aangeven, waarin globaal de factor(en) worden aangegeven waarnaar docenten kijken om dat item in te schatten.

Vanwege onvoldoende consistentie binnen de schalen, kunnen we ook geen uitspraken doen over de factoren. We kunnen slechts per item een uitspraak doen en niet alle items laten een trend zien in de argumenten die de docenten aandragen.

Omdat er uit ons onderzoek geen duidelijke factoren naar voren komen waarnaar een docent moet kijken om een goede inschatting te maken van het klimaat in de klas, kunnen we hierover geen advies uitbrengen.

Voor het vervolg onderzoek om te achterhalen naar welke factoren docenten het beste kunnen kijken om het klimaat in te schatten, zou gewerkt kunnen worden met alleen startende docenten.

Discussie

Enquête

De vragenlijst van Blom (2009) bestaat uit 34 items die onderverdeeld zijn in een aantal schalen. Deze schalen zijn in dit onderzoek niet betrouwbaar gebleken (zie Tabel 3), waardoor de argumenten van de docenten niet per schaal geclusterd kunnen worden. De analyse van de argumenten moest per item plaatsvinden in plaats van per schaal. Hierdoor wordt het bepalen van de factor waarnaar een docent kijkt om het klimaat in de klas (juist) in te schatten bemoeilijkt. De precieze oorzaak waardoor de schalen in ons onderzoek onbetrouwbaar zijn, is moeilijk vast te stellen. Mogelijke oorzaken zijn het geringe aantal deelnemers, de manier waarop wij de enquête gebruiken om docenten een inschatting te laten maken, de kleine aanpassingen die wij gedaan hebben in de vragen om ze specifiek over één docent te laten gaan in plaats van meer algemeen of het feit dat we de enquête richten op het klimaat in de klas bij één specifieke docent.

In dit onderzoek hebben wij gekozen voor een vijfpunts Likert schaal, met de verwachting dat de mening van leerlingen in het voortgezet onderwijs nog niet specialistisch genoeg zijn voor een zevenpuntsschaal. Voor verder onderzoek bevelen wij aan om voor leerlingen een zevenpuntsschaal te gebruiken, hierdoor worden de antwoorden nauwkeuriger. Dit heeft effect op de resultaten zodat met de analyse de verschillen tussen mediaan van de leerling-beoordeling en de docenteninschatting nauwkeuriger gemaakt worden. Voor de docentenenquête geldt dat in dit onderzoek niet alle docenten gebruik hebben gemaakt van de mogelijkheid om ook halve punten toe te kennen. Dit draagt ook bij aan de verschillen die gevonden zijn tussen de mediaan van de leerling-beoordeling en de docenteninschatting. Om deze onnauwkeurigheid kleiner te maken wordt aanbevolen om een zevenpuntslikert schaal te gebruiken voor de leerlingenenquête en dat bij de uitleg van de docentenenquête benadrukt wordt dat er ook halve punten gegeven mogen worden.

In de introductie van de docentenenquête staat dat de docent een inschatting van het gemiddelde van de klas moet noteren. In de analyse hebben wij gebruik gemaakt van de mediaan, zodat de uitschieters in leerlingenenquête minder invloed hebben. Dit zou tot gevolg kunnen hebben dat de resultaten wat vertekend zijn.

Resultaten

Tijdens het analyseren van de argumenten aangedragen door de docenten is gebleken dat de argumenten gegeven door de docenten niet onderscheidend genoeg waren. Het komt namelijk voor dat docenten hetzelfde argument aandragen waarna zij gekeken hebben, maar dat de kwaliteit van de inschatting flink verschilt tussen de docenten. In een aantal gevallen zit de ene docent veel dicht bij de beoordeling van de leerlingen dan de andere docent, ondanks dat beide docenten dezelfde argumenten aandragen voor hun schatting. Dit kan betekenen dat eenzelfde argument voor een bepaalde inschatting uit meerdere facetten bestaat die niet opgeschreven zijn. Omdat in ons onderzoek niet gevraagd is aan docenten om aan te geven hoe ze hun argumenten gebruiken, kunnen wij hierover met onze data geen uitspraken doen.

Een andere mogelijkheid is dat docenten niet nauwkeurig zijn met het omschrijven van hun argumenten, waardoor de argumenten van verschillende docenten op elkaar gaan lijken.

Een derde mogelijke verklaring kan zijn dat niet alle docenten weten naar welke factoren ze kijken en dus niet de argumenten opschrijven die ze gebruikt hebben bij het maken van hun inschatting.

Aantal deelnemers

Voor dit onderzoek zijn vier ervaren docenten en vier startende docenten geënquêteerd. Dit aantal is te weinig om algemene uitspraken te doen over alle ervaren en startende docenten, daarvoor zou een grootschaliger onderzoek gedaan moeten worden.

In dit onderzoek schatten beginnende docenten het klimaat beter in dan ervaren docenten. Als datzelfde beeld bij een grootschaliger onderzoek ook naar voren komt, kan het vervolg onderzoek om te achterhalen naar welke factoren docenten het beste kunnen kijken om het klimaat in te schatten, met alleen startende docenten gedaan kunnen worden.

Toekomstig onderzoek

Schalen

In ons onderzoek bleek, na statistische analyse, dat slechts één van de schalen betrouwbaar genoeg was om uitspraken over te doen. De vragenlijst is eerder gebruikt in onderzoek, toen zijn de vragenlijst en de schalen gevalideerd en bleken alle schalen en de vragenlijst als geheel betrouwbaar. Allen hadden een Cronbachs alpha van boven de 0,6.

Interessant zou zijn om te onderzoeken of de onbetrouwbaarheid van de schalen die in ons onderzoek naar voren is gekomen, op toeval berustte of veroorzaakt is door het kleine aantal docenten en klassen wat gebruikt is. Mogelijk dat zo'n groter onderzoek zal leiden tot een nieuwe indeling van de items in schalen, of schalen toe te voegen/wijzigen.

Interessant voor verder onderzoek kan ook zijn om een nadere uitwerking te maken van de argumenten die docenten per item geven. Nu geven verschillende docenten in hun verklaring dezelfde argumenten, maar wijkt hun inschatting niet evenveel af van de beoordeling van de bijbehorende klas. Ze kijken dus naar dezelfde factoren, maar gebruiken ze kennelijk anders.

Door docenten niet alleen te vragen naar hun argumenten, maar ook hoe ze die gebruiken bij het maken van hun inschatting, kan meer duidelijkheid ontstaan over waarom de ene docent een beter inschatting maakt dan de andere docent, ook als beiden dus naar dezelfde factoren kijken.

Onderzoek op grote schaal

Zoals in de inleiding beschreven zijn wij in ons onderzoek vooral op zoek geweest naar kwalitatief rijke antwoorden. Als hetzelfde onderzoek uitgevoerd zou worden op grote schaal, zouden interessante resultaten naar boven kunnen komen met betrekking tot bijvoorbeeld verschillen tussen beginnende en ervaren docenten. Ook zouden (meer) trends ontdekt kunnen worden in de aangedragen factoren.

Ook zou in zo een onderzoek meerdere factoren onderzocht kunnen worden. Onder andere demografische eigenschappen van scholen, docenten of leerlingen zouden onderlinge verschillen kunnen opleveren.

Zelfevaluatie tool

Als bovenstaand kwantitatief onderzoek is uitgevoerd, en er relevante resultaten uit zijn voortgekomen, kan een tool ontwikkeld worden waarin de resultaten verwerkt zijn, en leerlingen en docenten hun inschattingen kunnen maken over het klimaat in de klas. Deze tool kan dan op basis van eerder onderzochte klassen een advies uitbrengen aan de docent, om op deze manier het vermogen tot inschatten van het klimaat in de klas te vergroten.

Literatuur

1. Bartholomew, B., (2007). Why can't we always get what we want. *Phi Delta Kappan*, 88(8), 593-598.
2. Blom, S. (2009) ongepubliceerde vragenlijst. Universiteit van Amsterdam.
3. Boekaerts, M., Simons, R.J., Simons, P.R. (1995). *Leren en instructie: psychologie van de leerling en het leerproces*. 2e Ed. Uitgeverij Van Gorcum, ISBN9023229878, 9789023229872
4. Cronbach, L.J. (1951). Coefficient alpha and the internal structure of tests. *Psychometrika*, 16, 297-334.
5. Deci, E. & Ryan, R. (2002). Improving Academic Achievement: Contribution of Social Psychology in Joshua Aronson, (ed.), *The Paradox of Achievement: The Harder You Push, the Worse It Gets* (pp. 59-85) New York: Academic Press
6. Derriks, M. & Kat, E. de (2007) *De leerlingen de baas. Beginnende vrouwelijke docenten en orde in de klas*. Amsterdam Stichting Centrum voor Onderwijsonderzoek van de Faculteit der Maatschappij- en Gedragwetenschappen, Universiteit van Amsterdam (SCO-rapport nr.781, projectnummer 40147).
7. Goudas, M., Biddle, S., Fox, K., & Underwood, M. (1995). It Ain't What You Do, It's the Way That You Do It! Teaching Style Affects Children's Motivation in Track and Field Lessons. *The Sport Psychologist*, 9(3),
8. Haywood, J., Kuespert, S., Madecky, D., & Nor, A. (2008), *Increasing Elementary and High School Student Motivation through the Use of Extrinsic and Intrinsic Rewards*. Saint Xavier University & Pearson Achievement Solutions, Inc.
9. IVLOS (2007), *advertentietekst 2007*, Universiteit Utrecht.
10. Leeman, Y. & Wardekker, W. (2004). *Onderwijs met Pedagogische kwaliteit*. Christelijke Hogeschool Windesheim. ISBN 9080172782, 9789080172784
11. Maehr, M & Meyer, H. (1997) Understanding motivation and schooling: Where we've been, where we are and where we need to go. *Educational Psychology Review*, 9(4) 371-409
12. Noels, K, Clément, R & Pelletier, L. (1999) Perceptions of Teachers' Communicative Style and Students' Intrinsic and Extrinsic Motivation. *The Modern Language Journal*, 83(1), 23-34.
13. Ryan, R & Grolnick, W. (1986) *Journal of Personality and Social Psychology*, 50(3), 550-558
14. Simons, P.R.J. (1988), *Leren en motiveren*, Tijdschrift Landelijke Pedagogische Centra, 18-25
15. Vallerand, R.J. & Bissonnette, R. (1991). Intrinsic, Extrinsic, and Amotivational Styles as Predictors of Behavior: A Prospective Study. *Journal of Personality*, 60(3) 599-620.
16. Wald, A. (2000). *Kennis en kwaliteit: opleiding en nascholing van leraren*. Garant Uitgeverij. ISBN9044110039, 9789044110036
17. Wikipedia, de vrije encyclopedie. *Cronbachs alpha*. Geraadpleegd op 12 juni, 2009 van http://nl.wikipedia.org/wiki/Cronbach%27s_Alpha
18. Woolfolk, A, Hughes, M, Walkup, V (2008) *Psychology in education*, Pearson Education, ISBN 1405835419, 9781405835411

APPENDIX A: DOCENTENENQUÊTE

Docentenenquête

Wij doen onderzoek naar hoe goed docenten het klassenklimaat kunnen inschatten zoals leerlingen dat ervaren. Daarom laten wij een klas een enquête invullen waarbij ze het klimaat beoordelen. Een docent van die klas vult dezelfde enquête in met als toevoeging dat de docent argumenten aandraagt voor zijn keuze per vraag. De enquêtes zijn anoniem dus je hoeft geen naam in te vullen, alleen de klas en school.

Hoe hebben leerlingen de enquête ingevuld?

Ze hebben eerst de vraag gelezen, daarna hebben ze met pen een antwoord omcirkeld waarvan zij vonden dat dat het beste bij hen pasten.

De leerlingen doen dit met behulp van een 5-puntsschaal waarbij de cijfers het volgende betekenen:

1 = ik ben het er helemaal **niet** mee eens

2 = ik ben het er niet mee eens

3 = ik ben neutraal

4 = ik ben het er mee eens

5 = ik ben het er helemaal mee eens

Als docent gaat het erom, hoe jij inschat dat de klas de vraag beoordeelt. In kolom 2 geef je daarom een getal tussen 1 en 5 waarvan jij denkt dat dat het gemiddelde van de leerlingen is, dit doe je op 1 decimaal nauwkeurig.

Om meer inzicht te krijgen in de inschatting van de docent, verzoeken we je om in kolom 3, één of meerdere argumenten te geven waarop jij het gekozen getal gebaseerd hebt.

Voorbeeld van argumenten bij een vraag zou kunnen zijn,

Vragen	1 2 3 4 5	Argumenten voor mijn schatting van het gemiddelde
1. Ik vind het leuk om de enquête in te vullen	4.7	ik zie leerlingen lachen tijdens het maken van deze enquête. de leerlingen hoeven niet te leren en dat vinden ze altijd leuk.

Alvast bedankt voor de medewerking!

Remco, Erik, Harmen en Bianca.

Vragen	1 2 3 4 5	Argumenten voor mijn schatting van het gemiddelde
1. Deze docent vindt mijn gedrag normaal.		
2. Deze docent stimuleert ons om zo hoog mogelijke cijfers te halen.		
3. De meeste klasgenoten bewonderen mij een beetje.		
4. Wie een slecht rapport heeft, wordt al snel naar een lager schooltype verwezen.		
5. Ik kom naar school vanwege de sociale contacten		
6. Bij mijn klasgenoten verveel ik me.		

Vragen	1	2	3	4	5	Argumenten voor mijn schatting van het gemiddelde
7. Mijn klasgenoten kijken tegen mij op.						
8. Ik krijg vaak straf van deze docent.						
9. Als je slechte cijfers haalt, besteedt deze docent minder aandacht aan je.						
10. Deze docent staat ver van mij af.						
11. De meeste klasgenoten doen onvriendelijk tegen mij.						
12. Deze docent wil graag dat we de stof helemaal begrijpen.						
13. Klasgenoten laten vaak merken dat ik iets goed doe.						
14. Op deze school geven docenten je het gevoel dat je pas meetelt als je goede cijfers haalt.						
15. Deze docent wil dat je je richt op onderwerpen waar je echt iets van leert.						
16. Ik hoor bij de populairste leerlingen uit mijn klas.						
17. Deze docent vindt dat ik een goede invloed in de klas heb.						
18. Ik ben bij deze docent populair.						
19. Ik voel me vaak gespannen in de klas.						
20. Ik voel me lichamelijk prettig in de klas.						
21. In de klas voel ik mij vaak eenzaam.						
22. Het kan deze docent echt schelen hoe het met me gaat.						
23. Deze docent is erop gericht ons nieuwsgierig te maken.						
24. De meeste klasgenoten vinden mij aardig.						

Vragen	1 2 3 4 5	Argumenten voor het ingeschatte getal
25. Deze docent heeft een hekel aan mij.		
26. Deze docent vindt mij aardig.		
27. Deze docent waardeert mijn schoolwerk als goed.		
28. Ik heb vaak last van hoofdpijn in de klas.		
29. De meeste klasgenoten vinden mijn gedrag normaal.		
30. Ik vind dat er in de klas veel te beleven valt.		
31. Klasgenoten waarderen mijn inbreng.		
32. Ik heb meestal veel plezier in mijn klas.		
33. Ik kom naar school om te leren.		
34. Klasgenoten lachen me vaak uit.		

Eventuele opmerkingen:

APPENDIX B: LEERLINGENENQUÊTE

Wij doen onderzoek naar hoe leerlingen de sfeer in de klas ervaren en daarbij hebben we jullie hulp nodig! We willen je vragen of je deze enquête wil invullen. De enquêtes zijn anoniem dus zet alleen wel boven dit blad je klas en school.

Hoe vul je deze vragenlijst in?

Je leest eerst de vraag, daarna omcirkel je met pen het antwoord dat het meest bij jou past.

Dit doe je met behulp van een 5-puntsschaal waarbij de cijfers het volgende betekenen:

1 = ik ben het er helemaal **niet** mee eens

2 = ik ben het er niet mee eens

3 = ik ben neutraal

4 = ik ben het er mee eens

5 = ik ben het er helemaal mee eens

Mocht je het verkeerde cijfer omcirkeld hebben, zet er dan een duidelijk kruis door en omcirkel het juiste cijfer. Zoals gedaan in het voorbeeld hieronder.

Vragen	Helemaal niet mee eens.....	Helemaal mee eens
1. ik vind het leuk om deze enquête in te vullen.	1 2 3 4 ⑤	

Alvast bedankt voor de medewerking!

Remco, Erik, Harmen en Bianca

Vragen	Helemaal niet mee eens.....	Helemaal mee eens
1. Deze docent vindt mijn gedrag normaal.	1 2 3 4 5	
2. Deze docent stimuleert ons om zo hoog mogelijke cijfers te halen.	1 2 3 4 5	
3. De meeste klasgenoten bewonderen mij een beetje.	1 2 3 4 5	
4. Wie een slecht rapport heeft, wordt al snel naar een lager schooltype verwezen.	1 2 3 4 5	
5. Ik kom naar school vanwege de sociale contacten	1 2 3 4 5	
6. Bij mijn klasgenoten verveel ik me.	1 2 3 4 5	
7. Mijn klasgenoten kijken tegen mij op.	1 2 3 4 5	
8. Ik krijg vaak straf van deze docent.	1 2 3 4 5	
9. Als je slechte cijfers haalt, besteedt deze docent minder aandacht aan je.	1 2 3 4 5	
10. Deze docent staat ver van mij af.	1 2 3 4 5	
11. De meeste klasgenoten doen onvriendelijk tegen mij.	1 2 3 4 5	
12. Deze docent wil graag dat we de stof helemaal begrijpen.	1 2 3 4 5	
13. Klasgenoten laten vaak merken dat ik iets goed doe.	1 2 3 4 5	

14. Op deze school geven docenten je het gevoel dat je pas meetelt als je goede cijfers haalt.	1	2	3	4	5
15. Deze docent wil dat je je richt op onderwerpen waar je echt iets van leert.	1	2	3	4	5
Vragen	Helemaal niet mee eens.....Helemaal mee eens				
16. Ik hoor bij de populairste leerlingen uit mijn klas.	1	2	3	4	5
17. Deze docent vindt dat ik een goede invloed in de klas heb.	1	2	3	4	5
18. Ik ben bij deze docent populair.	1	2	3	4	5
19. Ik voel me vaak gespannen in de klas.	1	2	3	4	5
20. Ik voel me lichamelijk prettig in de klas.	1	2	3	4	5
21. In de klas voel ik mij vaak eenzaam.	1	2	3	4	5
22. Het kan deze docent echt schelen hoe het met me gaat.	1	2	3	4	5
23. Deze docent is erop gericht ons nieuwsgierig te maken.	1	2	3	4	5
24. De meeste klasgenoten vinden mij aardig.	1	2	3	4	5
25. Deze docent heeft een hekel aan mij.	1	2	3	4	5
26. Deze docent vindt mij aardig.	1	2	3	4	5
27. Deze docent waardeert mijn schoolwerk als goed.	1	2	3	4	5
28. Ik heb vaak last van hoofdpijn in de klas.	1	2	3	4	5
29. De meeste klasgenoten vinden mijn gedrag normaal.	1	2	3	4	5
30. Ik vind dat er in de klas veel te beleven valt.	1	2	3	4	5
31. Klasgenoten waarderen mijn inbreng.	1	2	3	4	5
32. Ik heb meestal veel plezier in mijn klas.	1	2	3	4	5
33. Ik kom naar school om te leren.	1	2	3	4	5
34. Klasgenoten lachen me vaak uit.	1	2	3	4	5

APPENDIX C: SCHALEN IN DE BEOORDELINGSLIJST KLIMAAT IN DE KLAS

Schaal	Items
leerlingen: affectie	11 De meeste klasgenoten doen onvriendelijk tegen mij. 21. In de klas voel ik mij vaak eenzaam. 24. De meeste klasgenoten vinden mij aardig.
leerlingen: gedragsbevestiging	31. Klasgenoten waarderen mijn inbreng. 13. Klasgenoten laten vaak merken dat ik iets goed doe. 34. Klasgenoten lachen me vaak uit. 29. De meeste klasgenoten vinden mijn gedrag normaal.
leerlingen: status	16. Ik hoor bij de populairste leerlingen uit mijn klas. 3. De meeste klasgenoten bewonderen mij een beetje. 7. Mijn klasgenoten kijken tegen mij op.
Docenten: affectie	22. Het kan leraren echt schelen hoe het met me gaat 26. Veel leraren vinden mij aardig. 10 Leraren staan ver van mij af. 25. Sommige leraren hebben een hekel aan mij.
Docenten: gedragsbevestiging	1. De meeste leraren vinden mijn gedrag normaal. 8. Ik krijg vaak straf van leraren 17. Leraren vinden dat ik een goede invloed in de klas heb.
Docenten: status	18. Ik ben bij de meeste leraren populair 27. De meeste leraren waarderen mijn schoolwerk als goed
Stimulatie	6. Bij mijn klasgenoten verveel ik me. 32. Ik heb meestal veel plezier in mijn klas. 30. Ik vind dat er in de klas veel te beleven valt.
Fysiek welzijn: Comfort	19. Ik voel me vaak gespannen in de klas. 28. Ik heb vaak last van hoofdpijn in de klas. 20. Ik voel me lichamelijk prettig in de klas.
Belang van school	33. Ik kom naar school om te leren 5. Ik kom naar school vanwege de sociale contacten
Leerklimaat	23. Docenten zijn erop gericht ons nieuwsgierig te maken. 12 Docenten willen graag dat we de stof helemaal begrijpen. 15. Docenten willen dat je je richt op onderwerpen waar je echt iets van leert.
Prestatieklimaat	2. Leraren stimuleren ons om zo hoog mogelijke cijfers te halen. 4. Wie een slecht rapport heeft, wordt al snel naar een lager schooltype verwezen. 14. Op deze school geven docenten je het gevoel dat je pas meetelt als je goede cijfers haalt. 9. Als je slechte cijfers haalt, besteden docenten minder aandacht aan je.

APPENDIX D: ARGUMENTEN PER ITEM MET DE GROOTSTE VERSCHILLEN

Itemnr	Docent	Aangedragen argumenten
3	Ervaren docent 1	
	Ervaren docent 2	Veel leerlingen hebben niet het idee dat ze zo bijzonder zijn
	Ervaren docent 3	Ze hebben allemaal een goed zelfbeeld.
	Ervaren docent 4	Verwacht een negatief zelfbeeld bij leerlingen ivm puberteit
	Beginnend docent 1	
	Beginnend docent 2	Zoveel eigendunk hebben deze atheneum leerlingen niet
	Beginnend docent 3	Meesten zullen neutraal antwoorden, behalve enkele populaire leerlingen
	Beginnend docent 4	Geen idee
6	Ervaren docent 1	De mate waarin leerlingen met elkaar communiceren op sociaal niveau.
	Ervaren docent 2	De meeste hebben het wel in deze groep naar hun zin.
	Ervaren docent 3	Ze praten genoeg tijdens de les, dus dat lijkt me niet.
	Ervaren docent 4	Neutraal, wel veel interactie leerlingen
	Beginnend docent 1	De mate waarin leerlingen bezig zijn met andere dingen dan de les.
	Beginnend docent 2	Er zijn wel leerlingen die zich vervelen in, want niet heel de klas gaat goed met elkaar.
	Beginnend docent 3	Ze kletsen genoeg en hebben meer aandacht voor elkaar dan voor mij en de lesstof tijdens de les.
	Beginnend docent 4	-----
11	Ervaren docent 1	Het aantal onvriendelijke opmerkingen wat gemaakt wordt door leerlingen.
	Ervaren docent 2	Er zitten weinig zondebokken in de klas
	Ervaren docent 3	Dat gedrag houd ik in de gaten en als het gebeurt treed ik ertegen op.
	Ervaren docent 4	Samenhang tussen leerlingen
	Beginnend docent 1	Aantal onvriendelijke uitingen.
	Beginnend docent 2	Ze klieren elkaar wel, maar onvriendelijk vinden leerlingen. dat niet.
	Beginnend docent 3	De klas gaat redelijk goed met elkaar om. Er zijn geen leerlingen die helemaal buiten de groep vallen.
	Beginnend docent 4	De sociale cohesie binnen een groep.
14	Ervaren docent 1	Zwakkere leerlingen extra aandacht geven.
	Ervaren docent 2	
	Ervaren docent 3	Juist zwakke leerlingen krijgen extra aandacht.
	Ervaren docent 4	?
	Beginnend docent 1	De verdeling van de aandacht van de docent over zwakke/sterke leerlingen.

	Beginnend docent 2	Juist degene met lage cijfers krijgen meer aandacht.
	Beginnend docent 3	Ik probeer mijn aandacht te verdelen over alle leerlingen.
	Beginnend docent 4	Geen zicht op
20	Ervaren docent 1	-----
	Ervaren docent 2	Hoogstens 1 leerling niet.
	Ervaren docent 3	-----
	Ervaren docent 4	Wel puberale onderlinge problemen
	Beginnend docent 1	De mate waarin leerlingen elkaars lichamelijke integriteit respecteren.
	Beginnend docent 2	Meisjes zijn onzeker in deze levensfase en de jongens ook wel.
	Beginnend docent 3	Geen vervelende klas met pest problemen.
	Beginnend docent 4	-----
21	Ervaren docent 1	De mate waarin leerlingen met elkaar communiceren op sociaal niveau.
	Ervaren docent 2	Iedereen hoort erbij.
	Ervaren docent 3	Er zijn geen leerlingen die buiten de groep vallen.
	Ervaren docent 4	-----
	Beginnend docent 1	De mate waarin leerlingen teruggetrokken in een hoekje zitten.
	Beginnend docent 2	Ze zitten in 2-tallen naast hun zelfgekozen maatje, behalve 1 leerlingen, deze valt buiten de groep...
	Beginnend docent 3	Er is maar 1 leerling die geen vriend(inn)en heeft in de klas.
Beginnend docent 4	Paar leerlingen die problemen hebben met in de groep passen.	
27	Ervaren docent 1	Cijfers van de klas zijn goed
	Ervaren docent 2	Geen idee
	Ervaren docent 3	Huiswerkcontrole doe ik niet aan
	Ervaren docent 4	Mopperen over huiswerk maken zijn standaard
	Beginnend docent 1	Goede cijfers en aantal complimenten dat ik geef
	Beginnend docent 2	De klas staat heel goed gemiddeld, maar niet iedereen
	Beginnend docent 3	Ze hebben wel door dat ik niet gelukkig ben met de manier waarop sommige leerlingen hun huiswerk maken
	Beginnend docent 4	Geen idee
30	Ervaren docent 1	Variatie in lesvormen, inspelen op onverwachte gebeurtenissen. Leerlingen voldoende inbreng geven.
	Ervaren docent 2	Leerlingen vinden al snel iets saai.
	Ervaren docent 3	Leerlingen leven teveel langs elkaar heen.
	Ervaren docent 4	Sociale contacten
	Beginnend docent 1	Inspelen op onverwachte gebeurtenissen in de klas, enthousiasme waarmee de leerlingen meedoen.
	Beginnend docent 2	In de klas is veel interactie onderling.
	Beginnend docent 3	Er is genoeg te beleven in de klas, helaas vaak niet over de les(stof).
	Beginnend docent 4	Sociale groep

APPENDIX E: BEOORDELINGSLIJST KLIMAAT IN DE KLAS

Hieronder zijn de gebruikte items per schaal gegroepeerd. De waarden in het rood zijn de berekende cronbachs alpha van S. Blom, de groene Cronbachs alpha komen voort uit onze eigen resultaten.

leerlingen: affectie, **alpha = .61 (.67)**

Cronbachs alpha = -0.161

- 11 De meeste klasgenoten doen onvriendelijk tegen mij.8
- 21. In de klas voel ik mij vaak eenzaam. 9
- 24. De meeste klasgenoten vinden mij aardig.10

leerlingen: gedragsbevestiging, **alpha = .51 (.58)**

Cronbachs alpha = 0.316

- 31. Klasgenoten waarderen mijn inbreng. 11
- 13. Klasgenoten laten vaak merken dat ik iets goed doe. 12
- 34. Klasgenoten lachen me vaak uit. 13
- 29. De meeste klasgenoten vinden mijn gedrag normaal. 14

leerlingen: status, **alpha = .76 (.75)**

Cronbachs alpha = 0.665

- 16. Ik hoor bij de populairste leerlingen uit mijn klas.15
- 3. De meeste klasgenoten bewonderen mij een beetje. 16
- 7. Mijn klasgenoten kijken tegen mij op. 17

Docenten: affectie, **alpha = .59 (.60)**

Cronbachs alpha = -0.697

- 22. Het kan leraren echt schelen hoe het met me gaat 18
- 26. Veel leraren vinden mij aardig. 19
- 10 Leraren staan ver van mij af. 20
- 25. Sommige leraren hebben een hekel aan mij. 21

Docenten: gedragsbevestiging, **alpha = .62 (.66)**

Cronbachs alpha = -0.613

- 1. De meeste leraren vinden mijn gedrag normaal. 22
- 8. Ik krijg vaak straf van leraren 23
- 17. Leraren vinden dat ik een goede invloed in de klas heb. 24

Docenten: status, **alpha = .50 (.43)**

Cronbachs alpha = 0.286

- 18. Ik ben bij de meeste leraren populair
- 27. De meeste leraren waarderen mijn schoolwerk als goed

Stimulatie, **alpha = .71 (.72)**

Cronbachs alpha = 0.175

- 6. Bij mijn klasgenoten verveel ik me. 30
- 32. Ik heb meestal veel plezier in mijn klas. 31
- 30. Ik vind dat er in de klas veel te beleven valt. 32

Fysiek welzijn: Comfort, , **alpha = .66 (.72)**

Cronbachs alpha = -0.080

- 19. Ik voel me vaak gespannen in de klas. 27
- 28. Ik heb vaak last van hoofdpijn in de klas. 28
- 20. Ik voel me lichamelijk prettig in de klas. 29

Belang van school, **alpha = .77 (.62)**

Cronbachs alpha = -0.216

33. Ik kom naar school om te leren 33

5. Ik kom naar school vanwege de sociale contacten 34

Leerklimaat, alpha = .55 (.47)

Cronbachs alpha = 0.484

23. Docenten zijn erop gericht ons nieuwsgierig te maken. 1

12. Docenten willen graag dat we de stof helemaal begrijpen.2

15. Docenten willen dat je je richt op onderwerpen waar je echt iets van leert.3

Prestatieklimaat, alpha = .36 (.28)

Cronbachs alpha = 0.214

2. Leraren stimuleren ons om zo hoog mogelijke cijfers te halen. 4

4. Wie een slecht rapport heeft, wordt al snel naar een lager schooltype verwezen.5

14. Op deze school geven docenten je het gevoel dat je pas meetelt als je goede cijfers haalt.6

9. Als je slechte cijfers haalt, besteden docenten minder aandacht aan je.7

Leerlingwelbevinden = leerlingen: gedragsbevestiging + affectie, alpha = .81 (.85)

Docentwelbevinden = docenten: gedragsbevestiging + affectie, alpha = .76 (.77)

KLIMAAT ALLES: cronbachs alpha = 0.612